

Széchenyi István Egyetem
Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola

Az akkreditációs eljárásban közreműködő
látogató bizottság jelentése

*A MAB Testülete 2022 március 25-i ülésén hozott
2022/3/VIII/4. sz. határozat melléklete*

Tartalomjegyzék

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően	3
I.1. Főbb erősségek	4
I.2. Monitorfeltételek	4
II. Látogatóbizottsági értékelés.....	6
II.1. A doktori iskola általános helyzetképe	6
II.2. A törzstagok tudományos és/vagy művészeti tevékenysége	6
II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés	7
ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika.....	7
ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése	10
ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés	12
ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése.....	13
ESG 1.5 Oktatók	16
ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások	18
ESG 1.7 Információkezelés.....	19
ESG 1.8 Nyilvános információk.....	21
ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás	22
III. Látogató Bizottság.....	23
IV. Mellékletek	24
IV.1. Feladatmeghatározás	24
IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje	24

I. A látogató bizottság javaslata az akkreditációt illetően

A MAB Látogató Bizottsága (a továbbiakban: a Bizottság) a Széchenyi István Egyetem Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola (D187) által készített önértékelés, az átvizsgált nyilvános egyetemi dokumentumok és az online interjúk alapján megállapítja, hogy az Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola (a továbbiakban: DI) minőségbiztosítási rendszere az ESG (Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area) elvei értelmében a DI folyamatainak többségére kiterjed.

A DI minőségbiztosítási és fejlesztési folyamatai részben tervezettek; tervezési, ellenőrzési, mérési és értékelési eljárásai változó gyakoriságúak. A vezetési folyamatok és a minőségbiztosítási folyamatok között kimutatható a kapcsolat, az oktatás-kutatás menedzsmentje megfelelő, iránya illeszkedik a DI stratégiájához.

A támogató – pénzügyi, gazdálkodási, informatikai – folyamatok, valamint az infrastruktúra kiváló háttérrel biztosít az oktatási és kutatási tevékenységhez.

Ennek alapján az Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola öt évre akkreditálható, monitoreljárással egybekötve.

A monitoreljáráás feltételei: a doktori iskola e határozathozatal napjától számított két éven belül benyújtja a MAB-nak írásos beszámolóját, melyben részletesen ismerteti az ebben a jelentésben felsorolt hiányosságok pótlására tett intézkedéseket. A MAB a beszámoló beérkezését követő 30 munkanapon belül jelzi a doktori iskolának, ha helyszíni látogatást is szükségesnek tart. A pótolandó hiányosságok felsorolása az I.2. fejezetben található; amennyiben ezek pótlása nem történik meg az előírt határidőre, a MAB megvonja az akkreditációt a doktori iskolától.

Az egyes ESG-pontokat tárgyaló fejezetek végén a Bizottság által megfontolásra ajánlott javaslatok találhatóak. Mérlegelésüket a doktori iskolára bízta a Bizottság, teljesülésüket külön nem vizsgálja.

I.1. Főbb erősségek

A MAB fontos célja, hogy az akkreditációs eljárások során tapasztalt jó gyakorlatokra felhívja a doktori képzést folytató intézmények figyelmét. A Bizottság e célból összegyűjtötte azokat a gyakorlatokat, melyeket példaértékűnek talál, s melyekből más doktori iskolák is ötleteket meríthetnek.

- A doktoranduszok évente önértékelést készítenek, amelyben az egyéni előrehaladásuk értékelése mellett a Doktori Iskola hallgató általi értékelését is elkészítik.
- A DI-ben a kötelező és a szabadon választható kurzusok teljesítése jellemzően beadandó írásmű (esszé, dolgozat) formájában történik, és a témája, kidolgozásának módszere rugalmasan igazodik a hallgatók egyéni kutatási programjához.
- Már a képzési szakaszban biztosított a lehetőség plágiumellenőrzésre (pl. beadandó dolgozatokra).
- A komplex vizsgára bocsátott dolgozatokat külsős kutató, oktató véleményezi.
- A bírálók felkérésénél a DI az általánosan elvárttól szigorúbb gyakorlatot követ, melynek értelmében mindkét opponens külsős; ezt a Minőségbiztosítási Szabályzatában is rögzíti.
- A DI támogatja a kiemelkedő disszertációk monográfiaként történő megjelenítését neves kiadóknál.

Egyetemi szinten kiemelendő:

- Az egyetem ingyenes nyelvi képzést biztosít a doktoranduszoknak.
- A könyvtár ingyenes képzésekkel (pl. kutatómódszertan) támogatja a doktoranduszokat.

I.2. Monitorfeltételek

ESG 1.1 A minőségbiztosítási politika területén:

- nem átlátható az intézményi és a DI minőségbiztosítási rendszerének kapcsolata, ami intézményi szintről induló kezdeményezés alapján egyértelműen fejlesztendő területként azonosítható a jelenleginél szorosabb összhang megteremtése érdekében;
- a DI-ben az intézményi struktúraváltással egyidejűleg megkezdett minőségtervezési és -fejlesztési tevékenységek további tudatos folytatása az ESG-kritériumok teljes körére vonatkozóan, követve a PDCA-elmet.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok területén:

- A DI – az Nftv-hez igazodva – kezdeményezzen egyeztetést az intézmény *hallgatói önkormányzatával* a nappali képzés munkarendjétől való eltérésről, és erről adjon tájékoztatást a honlapján.
- Fejlesztendő területként azonosítható az angol nyelvű képzés előkészítése terén az ehhez szükséges előfeltételek megteremtése, illetve az ennek érdekében már megtett lépések folytatása (lásd ehhez az ajánlásokat is az ESG 1.2 és 1.9 fejezet alatt).

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képzítés odaítélése területén:

Egyetemi szinten javítandó:

- a Doktori Tanulmányi és Vizsgaszabályzat – az Nftv-hez igazodva – rögzítse egyértelműen, hogy kiktől kérhet díjat a komplex vizsgáért, valamint a disszertáció védéséért.
- A komplex vizsga ismételhetőségének szabályozását javítani szükséges a Doktori Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban, a Kormányrendelet 12/A. § (4) bekezdésének megfelelően.
- A DI jelölje ki a komplex vizsga elméleti része alatt számon kérhető tantárgyakat, témaköröket, melyek listáját a Képzési Tervében rögzít.

ESG 1.7 Az információkezelés területén:

- Az ESG-kritériumokkal összehangoltan a minőségcélok mentén, strukturált keretek között történő adatgyűjtési és értékelési eljárásrend, illetve szabályrendszer meghatározása és alkalmazása szükséges a döntéselőkészítési és döntéshozatali folyamatok további támogatásához, törekedve a működés valamennyi területének lefedésére.
- A különféle adatelemzések, beszámolók eredményei alapján kerüljenek megfogalmazásra olyan minőségcélok és azok megvalósítására irányuló intézkedési tervek, amelyekben a megoldandó feladatokhoz határidő, felelős, erőforrásigény is szerepel, megteremtve ezáltal a visszaellenőrzés és visszacsatolás feltételrendszerét a működési folyamatokba, amit folyamatosan biztosítani szükséges.

ESG 1.8 Az információk nyilvánossága területén:

- A felvételi felhívás kiegészítése szükséges: a DI nyújtson információt az ösztöndíj-keretszámról, a felvenni tervezett létszámról, valamint a felvételin elérendő minimum pontszámról.
- A DI nyújtson tájékoztatást végzettjei elhelyezkedéséről.

II. Látogatóbizottsági értékelés

II.1. A doktori iskola általános helyzetképe

A multidiszciplináris társadalomtudományi doktori képzés 2004 februárjában – „Gazdaság, jog, regionalitás és társadalom az integrálódó Közép- Európában” címmel – indult meg a Széchenyi István Egyetemen a 2003/7/II/1/1. számú MAB-határozat alapján. 2007. január 1-jén a Jog- és Gazdaságtudományi Kar szétvált: a Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar és a Deák Ferenc Állam- és Jogtudomány Kar keretei között folytatódott külön a jogászok és közgazdászok képzése. Végül, a MAB a 2008/3/VIII/2/129. sz. határozatával jóváhagyta a DI 2008. évi létesítését az állam- és jogtudományok tudományágában.

Ezzel a többi jogi képzést nyújtó egyetemhez hasonlóan Győrben is önálló doktori iskolájuk lett a jogászoknak.

Sajátos módon a Doktori Iskola Tanácsa és a Tudományági Doktori Tanács (TDT) tagjai ugyanazok a személyek. Vezetője Takács Péter egyetemi tanár, a DI vezetője. A közös tanács kilenc szavazati joggal rendelkező belső tagból és három (szintén szavazati joggal rendelkező) külső tagból áll. Emellett egy hallgatói képviselő is tagja a közös tanácsnak, de csak tanácskozási joggal rendelkezik.

A DI-t a MAB legutóbb a 2015/9/IX/21/2 sz. határozatával 2020. július 31-ig akkreditálta, jelenleg – a minőséghitelesítési eljárás lezárásáig – meghosszabbított hatállyal rendelkezik a DI.

A DI törzstagjainak száma nyolc (mindegyik megfelel a törzstagi feltételeknek). Az aktív hallgatók száma 31. Az indulás óta 166 hallgatót vettek fel, ebből 74 szerzett abszolutóriumot és 30 fokozatot.

II.2. A törzstagok tudományos és/vagy művészeti tevékenysége

A doktori iskoláról, a doktori eljárások rendjéről és a habilitációról szóló 387/2012. (XII. 19.) számú kormányrendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) meghatározza a törzstagság kritériumait. A törzstagság egyik alapvető feltétele a 2. § (3) bekezdésének b) pontja értelmében, hogy törzstag az lehet, aki *„a doktori iskola tudományágában, illetve annak kutatási területén folyamatos, magas szintű tudományos tevékenységet folytat, amely tudományos tevékenység – ide nem értve a művészeti tevékenységet – a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény 3. § (1) bekezdés o) pontjában meghatározott nemzeti tudományos bibliográfiai adatbázis (a továbbiakban: Adatbázis) alapján vizsgálendő”,* és c) pontja értelmében, hogy *„művészeti alkotásra épülő habilitáció esetén alkotásai országosan*

és nemzetközileg ismertek és elismertek, továbbá ezt mértékadó, nemzetközi művészeti fórumok pozitív visszhangja igazolja”.

Egyértelműen megállapítható, hogy az Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola törzstagjai:

Erdős Csaba egyetemi docens,

Kovács Gábor egyetemi tanár,

Lamm Vanda professzor emerita,

Lévayné Fazekas Judit egyetemi tanár,

Smuk Péter egyetemi tanár,

Stumpf István egyetemi tanár,

Szegedi András egyetemi docens,

Takács Péter egyetemi tanár,

a Kormányrendelet 2. § (3) bekezdés b) és c) pontjában foglaltaknak megfelelően folyamatos, magas szintű tudományos és/vagy művészeti tevékenységet folytatnak.

A DI vezetője Takács Péter egyetemi tanár 1992-ben szerzett tudományos fokozatot. További két egyetem (ELTE, PPKE) doktori iskolájában működik közre oktatóként. Tagja az SzE Tudományági Habilitációs Bizottságának. Három általa témavezetett hallgató szerzett eddig tudományos fokozatot (kettő az ELTÉ-n, egy a PPKE-n). Jelenleg folyamatban van az “MTA doktora” (D.Sc.) cím elnyerésére irányuló pályázata.

II.3. Az ESG-kritériumok szerinti értékelés

ESG 1.1 Minőségbiztosítási politika

Sztenderd: *Az intézmények rendelkezzenek publikus és a stratégiai menedzsment részét képező minőségbiztosítási politikával. Ezt a belső érintettek [azaz a hallgatók, az oktatók és a nem oktató személyzet] dolgozzák ki és valósítsák meg, megfelelő struktúrák és folyamatok révén, a külső érintettek [felhasználók, munkaadók, partnerek] bevonásával.*

Az Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola a Széchenyi István Egyetem önálló szervezeti egysége, amely szoros együttműködésben áll az Egyetem Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Karával, valamint az Egyetemi Doktori Tanáccsal (EDT). A DI szakmai kérdésekben autonóm, fő döntéshozó szerve a Tudományági Doktori Tanács. A DI gazdálkodása része a központosított egyetemi gazdálkodásnak.

A doktori képzés és fokozatszerzés minőségbiztosításának intézményi szintű általános elveit és eljárásrendjét részben az Egyetemi Doktori Szabályzat (EDSZ), részben a Doktori

Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (TVSZ) tartalmazza, amelyek alapidokumentumként szolgálnak a DI TVSZ és DI SZMSZ dokumentumokhoz.

A DI Minőségbiztosítási Szabályzattal (kelt: 2020.04.01.) is rendelkezik, amely dokumentum az SZMSZ 1. mellékletét képezi. Ez utóbbi dokumentum az alapvető MAB és ODT ajánlásaira utal, azonban abban az ESG-kritériumrendszerre nem történik konkrét utalás és a szabályzat tartalmilag sem követi az ESG felépítését. Ezt a jövőben érdemes lehet újragondolni és törekedni az ESG-kritériumokkal való szorosabb összehangolásra. Ennek hiánya miatt nem állapítható meg konkrétan, hogy a DI minőségbiztosítási tevékenységeit milyen kritériumok mentén definiálja, csupán az ODT által ajánlott szokásos alapelvek azonosíthatók be (szakmai kontroll, nyilvánosság, visszacsatolás, egyéni felelősség, dokumentálás stb.).

Nem látható egyértelműen, és az interjúk során sem sikerült válaszokat kapni arra vonatkozóan, hogy a DI minőségbiztosítási tevékenységei miként illeszkednek az intézményi minőségbiztosítási tevékenységek közé. Bár az intézményi SZMSZ rögzíti a minőségbiztosítási rektorhelyettesi pozíciót, időközben az megszüntetésre került és minőségbiztosítási igazgatói munkakör keretében kerül e terület ellátásra. A DI vonatkozásban a DI-vezető a minőségbiztosításért felelős vezető is egyben, akinek a munkáját adminisztratív személyzet segíti a titkár mellett.

Az EDT ajánlására a DI ez évben felülvizsgálta korábbi minőségbiztosítási tevékenységeit és már minőségcélok kitűzésére is sor került az előző éves tevékenység minőségközpontú értékelése mellett. Az „A SZE ÁJDI minőségbiztosítási beszámolója 2020-ról és minőségcéljai 2021-re” c. dokumentum I. szakasza részletes beszámolót tartalmaz a DI 2020. évi eredményeiről, majd a II. szakasz a 2021. évi minőségcélokat rögzíti. A III. szakasz pedig az intézkedési terv, amelyben a kitűzött minőségcélok megvalósításához kerültek meghatározásra a szükséges teendők. Ez a dokumentum korrekt adatokat és átfogó képet nyújt a DI aktuális eredményeiről és minőségbiztosítási tevékenységeiről, amit a jövőben is mindenképpen tovább kell folytatni, és javasolt az intézkedési tervben a kijelölt feladatokhoz felelőst és határidőt is hozzárendelni. Ezzel a dokumentummal az ESG-szemponrendszer PDCA-alapú (Plan-Do-Check-Act) megvalósítása a DI esetében részben igazoltnak tekinthető, és amennyiben a most megkezdett tervezési tevékenység a jövőben is hasonló módon tervezésre, ellenőrzésre és visszacsatolásra kerül az érintett működési területekhez, teljeskörűvé válhat.

A 2020. előtti DI tevékenységek minőségközpontú működésére vonatkozóan viszont már nem ilyen átlátható helyzet: egy 2008–2015 közötti időszakról szóló beszámoló állt rendelkezésre, ami szintén rendkívül jól felépített, tartalmas anyag, SWOT-elemzéssel egybekötve. A 2015–2020 közötti időszakról tehát nem azonosíthatók be hasonlóan széleskörű információk a DI működéséről, ez hiányként jelentkezik és rendszertelenséget tükröz. Azt viszont meg kell

említeni, hogy az oktatókkal való hallgatói elégedettség mérésére kiterjedt és rendszeres elemzés, értékelés készült ez utóbbi időszakban is.

Az előzőekben hivatkozott dokumentumok alapján egy szakaszosan dinamikus és aktív minőségbiztosítási rendszer jegyei körvonalazódtak. Ez az aktivitás vélhetően leginkább az előző DI-vezetők és titkárok munkáját dicséri, amit az új DI-vezető és titkár remélhetőleg hasonló dinamikával a jövőben folytatni is fog.

A DI az érintett belső és külső érdekelt feleket is igyekszik bevonni a működés tervezésébe, fejlesztésébe: pl. a Társadalmi Tanács létrehozása is ezt támasztja alá, de az illetékes kamarákkal, ügyvédi irodákkal, egyéb szakmai szervezetekkel való együttműködést is hasznosnak ítéli nemcsak intézmény, de a DI menedzsmenete is.

A DI működésének támogatásába részben a kancellár – a feladatalapú tervezés finanszírozása tekintetében –, részben a kari vezetés komoly szakmai segítséget nyújt, és a kar további szervezeti egységei, a tanszékek is aktívan közreműködnek.

Felmenő rendszerben mindenképpen javasolt:

- a minőségcélokat, terveket 1-3 éves vonatkozásban megalkotni
- célértékek, határidők, felelősök, erőforrásigények megjelölésével megadni,
- azok TDT általi rendszeres kiértékelését elvégezni,
- majd az eredményeket a működés megfelelő pontjaira visszacsatolni a további fejlesztések érdekében.

Ezáltal az ESG-kritériumrendszer alapjául szolgáló PDCA-elv érvényesülése is tényszerűen bizonyíthatóvá válna, szemben a jelenleg egyelőre inkább eseti jellegűnek tekinthető fejlesztésekkel, amelyek viszont vitathatatlanul előremutatóak.

Továbbá keresni kell annak lehetőségét is, hogy az intézményi minőségbiztosítási rendszerrel mind szorosabb összhangba kerüljön a DI minőségbiztosítási rendszere.

Összességében az állapítható meg, hogy a DI jelenlegi minőségbiztosítási rendszere a vonatkozó Szabályzata és Eljárásrendje alapján átalakuló félben van az EDT hatására, amelyben már körvonalazódnak az ESG-kritériumok. Beazonosíthatók már gyakorlati lépések e területen, de döntően elméleti síkon, elvek szintjén került definiálásra az ODT ajánlásai szerint, amelyeket mindenképpen javasolt a jövő tekintetében az ESG által elvárt minőségi kritériumokat követve tovább fejleszteni. Fontos lenne, hogy a megkezdett gyakorlati minőségfejlesztési tevékenységek tovább folytatódjanak, kialakuljanak a jó gyakorlatok és törekedni kell az ESG-alapelvek teljes körének teljesítésére, lefedve a teljes működési környezetet.

Ajánlások

A DI jövőképe, stratégiai törekvéseinek markánsabb megfogalmazása és kommunikálása indokolt lehet az érintettek (külső-belső) körében egy még tudatosabb minőségkultúra kialakulása érdekében, bevonva az érdekelt felek mind szélesebb körét.

ESG 1.2 és 1.9 A képzési programok kialakítása és jóváhagyása, folyamatos figyelemmel kísérése és rendszeres értékelése

Sztenderdek: *Az intézmények rendelkezzenek folyamatokkal képzési programjaik kialakítására és jóváhagyására. A képzési programokat úgy kell kialakítani, hogy elérjék kitűzött céljaikat, beleértve az elvárt tanulási eredményeket. A program révén megszerezhető képésítés legyen világosan meghatározott és közölt, utalással a nemzeti képesítési keretrendszer megfelelő szintjére, s ennek révén az Európai Felsőoktatási Térség képesítési keretrendszerére.*

Az intézmények folyamatosan kísérik figyelemmel és rendszeres időközönként tekintsek át képzési programjaikat, biztosítandó, hogy azok elérjék kitűzött céljaikat, illetve megfeleljenek a hallgatók és a társadalom igényeinek. Ezen értékelések eredményezzék a programok folyamatos javulását. Az ennek folytán tervezett vagy megtett intézkedéseket minden érdekelt felé közölni kell.

A doktori program két képzési formában valósulhat meg: szervezett, nappali tagozatos képzésben és egyéni felkészüléssel képzésben.

A képzési program, illetve az egyes tantárgyi programok elfogadásának és módosításának eljárásrendje megfelelően rögzítve van a DI Tanulmányi és Vizsgaszabályzatában. A képzési programot a DI rendszeresen felülvizsgálja, ennek során igyekeznek figyelembe venni a hallgatói igényeket is, továbbá a külső érdekeltek (bírók, igazságügyi minisztérium) javaslatait is. A kötelező tárgyak száma csökkent a visszajelzések hatására, a választható tárgyak kínálata széles, igazodik a hallgatói igényekhez és a kutatott témák sokszínűségéhez.

A képzési program megújítása tekintetében határozott törekvése az egyetemnek, a karnak és a DI-nek is egyaránt az angol nyelvű képzés elindítása. Egyéni felkészülésként külföldi doktorandusza volt már a DI-nek, de a képzést nem fejezte be. Angol nyelvű választható tárgyak a DI-ben, több esetben külföldi vendégelőadóval, ezidáig is voltak, ill. több angol nyelvű kurzust indított már az egyetem is, így LLM-képzéseket is, ami potenciális bázisát képezheti a későbbi külföldi doktori képzésnek. Az angol nyelvű képzés indítását mint célt a kar nemzetközi kutatási együttműködései is elősegíthetik. A karon, illetve a DI-ben oktató kollégák nagy része rendelkezik az ehhez szükséges magas szintű nyelvtudással. A DI először 1-1 tantárgy meghirdetését tervezi angolul, a DI vezetője nagyjából 2 év múlva látja reálisnak azt, hogy Stipendium Hungaricum ösztöndíjasokat is tudjanak fogadni.

A Képzési Terv elérhető, a hallgatók számára megismerhető a DI honlapján, az órarend és tematikák pedig a Neptun rendszerben. Az interjúkon elhangzottak, valamint a honlapon

elérhető felvételi felhívás alapján péntekre és szombatra, tömbösítve szervezi a DI a kurzusokat. Az Nftv. 17. § (2) bekezdésére értelmében a „*teljes idejű képzést a nappali képzés munkarendje szerint heti öt naptól álló tanítási hét keretében, a munkanapokon kell megszervezni. E rendelkezéstől a felsőoktatási intézmény hallgatói önkormányzatának egyetértésével el lehet térni*”. Az önkormányzattal történt esetleges egyeztetésről a Bizottság nem rendelkezik információval. Amennyiben megtörtént az egyeztetés, javasolt nyilvános felületen tájékoztatást adni róla. Ha nem történt meg az egyeztetés, akkor mielőbbi pótlása és/vagy a levelező tagozatú képzés nyilvántartásba vétele lenne indokolt a jogszabályi előírás teljesítése érdekében.

A Képzési Terv alapján, a komplex vizsgáig 132 kreditpont teljesítendő. Kreditszerzésre vonatkozóan ezen túl félévekre lebontott kötelezettség nincs a Képzési Tervben meghatározva, a hallgató osztja be, hogy mely félévben hány kreditpontot szerez.

Összességében elmondható, hogy a képzési programok teljesítik az állam- és jogtudományi doktori képzésekkel összefüggésben általánosan megfogalmazott célkitűzéseket, megfelelően biztosítják az elvárt eredményeket teljesítését.

Kérdéses pontként említhető ugyanakkor a komplex vizsga szabályozottsága, hiszen ez vezet át a képzési és kutatási szakaszból a kutatási és disszertációs szakaszba. A Képzési Tervvel kapcsolatban az fogalmazódott meg az interjúk során, hogy szükséges-e meghatározni komplex vizsgára való jelentkezés feltételeként a doktori képzés kimeneti követelményeként meghatározott két idegen nyelv ismeretének igazolását. Ez a szabályozás jóval szigorúbb, mint amit a nemzeti felsőoktatásról szóló törvény előír, ám a DI szerint e feltétel fő indoka, hogy a hallgatók ne tolják ki szükségtelenül a nyelvvizsga letételének időpontját a képzési idő végéig, ne legyen ez az oka a fokozatszerzési eljárás elhúzódásának. A visszajelzések alapján probléma ez idáig e feltételből nem volt, sőt a hallgatók pozitívnak értékelik e szabályt, amely segíti őket kutatásaikban, és az is elmondható, hogy a szabályt a DI aktívan kommunikálja a felvételi kampányaiban is. Nem utolsó sorban az intézményen belül ingyenes nyelvi képzés is rendelkezésre áll a hallgatók számára. A DI éves beszámolójában az is szerepel, hallgatói igény alapján, még egyelőre terv szintjén, hogy a szaknyelvi órákat kreditként kívánják elismerni.

Ajánlások

Javasolt az angol nyelvű képzés indítása érdekében eddig is megtett lépéseket folytatni, valamint kialakítani egy komplett angol nyelvű képzési tervet.

Javasolt annak előkészítése, hogy a hallgatói jogosultságokat és kötelezettségeket lefektető legfontosabb dokumentumok és űrlapok angol nyelven is elérhetőek legyenek. Célszerű ennek érdekében a DI külön angol nyelvű honlapját vagy aloldalát is kialakítani.

Javasolt annak mérlegelése, hogy a komplex vizsgára való jelentkezés feltételeként meghatározott nyelvismereti feltétel helyett – azaz a két idegen nyelv ismeretének igazolása – nem volna-e kevésbé szigorú, de a nyelvtudás mielőbbi megszerzését szintén támogató alternatív eszköz (ld. a DOSz javaslata a doktori képzés nyelvi követelményeinek enyhítésére).

ESG 1.3 Hallgatóközpontú tanulás, tanítás és értékelés

Sztenderd: *Az intézmények biztosítsák képzési programjaik olyan megvalósítását, amely aktív szerepre ösztönzi a hallgatókat a tanulási folyamat létrehozásában. A hallgatók értékelése tükrözze ezt a megközelítést.*

A DI Képzési Terve az Nftv. vonatkozó szakaszaival összhangban két részre bontja a doktori képzést: 1) képzési és kutatási szakaszra, továbbá 2) kutatási és disszertációs szakaszra. A jogszabályokban rögzített szabályokkal összhangban a Képzési Terv csupán a képzési és kutatási szakaszban ír elő tanulmányi kötelezettséget kötelező, illetve választható kurzusok formájában. A dokumentum szemeszterenként felsorolja az összes kötelezően teljesítendő és választható kurzust. Ezt kiegészíti a NEPTUN elektronikus tanulmányi rendszer, amelyben elérhetők a kurzusok tantárgyi leírásai. A Képzési Terv ezen túl tartalmazza mindazon kutatói és szakmai tevékenységet, amellyel a doktori képzés teljesítéséhez szükséges kreditek megszerezhetőek.

A DI-ben oktatott tárgyak száma csekély, főleg más, nagyobb létszámú törzstagsággal és témavezetővel működő doktori iskolához viszonyítva, ám tárgykörük szerteágazó, így képes az állam- és jogtudomány területének lefedésére. Az interjún elhangzott, hogy a DI oktatóinak, törzstagjainak és témavezetőinek száma folyamatosan növekszik, ami együtt jár az oktatott kurzusok számának növelésével is. Mintegy jó gyakorlatként emelendő ki, hogy a kötelező és a szabadon választható kurzusok teljesítése jellemzően beadandó írásmű (esszé, dolgozat) formájában történik, és a témája, kidolgozásának módszere rugalmasan igazodik a hallgatók egyéni kutatási programjához, jellemzően beépíthető később a disszertációba vagy tudományos publikáció alapját képezi. Amennyiben pedig egy hallgató kutatási témája nem egyezik tökéletesen a kurzus témájával, akkor az oktatók elfogadják a két téma közötti szinergiákat, összefüggéseket feltáró esszéket is, ami hozzájárul a hallgatók holisztikus szemléletmódjának fejlesztéséhez. E gyakorlattal összefüggésben a hallgatói visszajelzések is pozitívak.

A hallgatóközpontú értékelést erősíti az is, hogy a doktoranduszok évente önértékelést készítenek saját tanulmányi előrehaladásukról, melyet a Képzési Terv a témavezető jóváhagyása után kredittel jutalmaz. Az önértékelés hasznos visszajelzésként szolgál mind a DI, mind a hallgató számára.

Összességében elmondható, hogy a Képzési Terv egyszerű, átlátható és adekvát módon szabályozza a hallgatók tanulmányi és kutatási kötelezettségeit. Ehhez társul az egyetemi szintű TVSZ, amely a teljesség igényével és szintén egyértelműen szabályozza a doktoranduszok tanulmányi- és vizsgakövetelményeit. A TVSZ részletekbe menően meghatározza, hogy egy kurzus tantárgyi leírása milyen információkat kell, hogy tartalmazzon (többek között a számonkérés módját és az ajánlott szakirodalmat), amely hozzájárul a hallgatók eredményes felkészüléséhez.

Szintén a világosan szabályozott kérdések közé tartoznak a kreditátvitel, az egyetemen belüli áthallgatás és a vendégdoktoranduszi státusz jogintézményei, amelyek emelhetik a képzés minőségét, amennyiben a hallgatók igénybe veszik azokat. A világos szabályozás mellett ennek adminisztratív akadályá aligha van.

A DI szabályzatainak módosításai általában követik a tanévkezdést, ami szintén előnyös a doktoranduszok számára. A képzést a korábbi tanévekben megkezdő hallgatókra nem vonatkoznak a későbbi módosítások, ami összhangban áll a szabályozással szemben támasztott általános követelménynek. A DI weboldalán a „Letöltés” menüpont alatt elérhetők a szabályzatok korábbi változatai.

A doktoranduszok bekapcsolódhatnak a szervezeti egységük által folytatott oktatási tevékenységbe, melyről OMHV (Oktatói Munka Hallgatói Véleményezése) kérdőívek formájában visszacsatolást is kapnak. Végül a doktoranduszok részt vehetnek Karon működő kutatóhelyek tevékenységében is, még hozzá teljes értékű kutatói státuszban. Ezek szintén hozzájárulnak a hallgatók képességfejlesztéséhez.

Zárásként említendő, hogy az egyetemi és doktori iskolai szabályzatok megfelelő formában biztosítják a jogorvoslati jogot a doktoranduszok számára az őket érintő döntésekkel szemben. Megjegyzendő azonban, hogy jogorvoslati kiiktatásra nem kerül sor a TDT által meghozott határozatokban, holott az egyetemi szintű szabályok ezt garantálják.

Ajánlás

Javasoljuk, hogy egyrészt a TDT határozatai elleni jogorvoslati jogot a TDT szervezeti- és működési szabályzatában biztosítsák, valamint az erről szóló kiiktatást tegyék a TDT határozatai részévé.

ESG 1.4 A hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése

Sztenderd: *Az intézmények következetesen alkalmazzák a teljes hallgatói életciklust lefedő, előzetesen meghatározott és közzétett szabályzataikat, például a hallgatók felvétele, előrehaladása, tanulmányaik elismerése és a képesítés odaítélése tekintetében.*

A felvételi felhívás meghirdetését és tartalmi elemeit, a felvételhez szükséges teljesítmény %-át az EDSZ szabályozza, míg az eljárás további részleteit, annak menetét és az értékelési/pontozási rendszert a DI SzMSz-e írja le, minden részletre kitérve. A DI meghatározta az egyéni felkészülőkkel szemben támasztott (szigorúbb) követelményeket is. Tekintettel arra, hogy a DI nem hirdet angol nyelven szervezett képzést, a külföldi jelentkezők (pl. Stipendium Hungaricum ösztöndíjjal) felvételi eljárására nem tér ki a szabályzat.

Az SzE Doktori Tanulmányi és Vizsgaszabályzata (Doktori TVSz) az eljárást megelőzően viszonylag rövid időn belül többször módosításra került (2020.03.30., 2021.03.29., 2021.07.01.), ezek a verziók elérhetők a DI honlapján (a dokumentumokban nincs jelezve, hogy milyen módosításokat fogadott el a Szenátus). Nem egyértelműen beazonosítható, hogy az említett három szabályzati verzió melyik évfolyamra érvényes (mindegyik címlapján ez áll: *„a 2020/2021-es tanévben és azt követően doktorandusz jogviszonyt létesítettek esetében”*, emellett a DI honlapja hatályosként a 2020.03.30-i verziót jelzi –feltehetően véletlenül. Az interjúm elhangzottak alapján a szabályzatomodósításokról az érintettek e-mailben kapnak tájékoztatást, valamint az új szabályzati verziókat felmenő rendszerben alkalmazza a DI. A 2016 előtti régi típusú képzésről külön Doktori TVSZ rendelkezik.

A hallgatói előrehaladás nyomon követésének fő állomásai: a hallgatók éves önértékelése (kutatási jelentés), a komplex vizsga, valamint a műhelyvita. Az interjúkon résztvevő doktoranduszok, csakúgy, mint a kérdőívben választ adók túlnyomó többsége megerősítette, hogy a beszámolók készítését, valamint a képzés során kapott visszajelzéseket hasznosak tartják az előrehaladásuk szempontjából.

Az oktatási tevékenység a DI-n belül opcionális (meglehetősen magas, 45 kredit mennyiségben), az önértékelés alapján a hallgatók bevonása a tanszékektől függ, az ösztöndíjas hallgatókat általában nagyobb mértékben vállalnak ilyen jellegű feladatot. A doktoranduszokkal kitöltetett kérdőívben több panasz érkezett arra, hogy az egyes tanszékek kevés oktatási lehetőséget tudnak felajánlani. Maga az oktatási tevékenység szabályozása alapos, a DOSZ ajánlásaival összhangban került kialakításra. Kiemelendő, hogy az oktatási tevékenység ellátásáról szóló megállapodás mintája az EDSZ 6. sz. mellékletét képezi.

Az EDSZ értelmében a DI Képzési Terve rögzíti a doktoranduszokkal szemben támasztott publikációs feltételeket, melyet az említett dokumentum lefed. Ezek a publikációs követelmények egyértelműek, a többi doktori iskolához képest sem túl szigorúak, sem túl enyhék.

Az abszolutórium megszerzésének feltételeit a DI Képzési Terve rögzíti. A bírálók felkérésénél a DI az általánosan elvárttól szigorúbb gyakorlatot követ, melynek értelmében mindkét opponens külsős; ezt a Minőségbiztosítási Szabályzatában is rögzíti.

A Doktori TVSZ a jogszabályi előíráshoz igazodva, rögzíti a nyelvi követelményeket és az elfogadható nyelvek körét. A DI ebben az esetben is szigorúbb szabályozást alkalmaz: a második nyelvi követelmény teljesítését a komplex vizsga előfeltételeként határozza meg.

A kötelező műhelyvita, valamint fokozatszerzési eljárás általános szabályait az EDSZ, részletes eljárásrendjeit pedig a Doktori TVSZ rögzíti. A Doktori TVSZ 4. sz. melléklete a DI TVSZ-e, amely a DI-re vonatkozó különös rendelkezéseket mutatja be: komplex vizsga, disszertáció formai/terjedelmi követelményei, műhelyvita, nyilvános védés témakörökben.

A Doktori TVSZ részletesen rendelkezik a fokozat minősítéséről, ugyanakkor a szabályozás azt sejteti, hogy a komplex vizsga eredményét is beszámítja a DI („*A doktori fokozat odaítéléséről - a doktori komplex vizsga eredménye, a bírálóbizottság jelentése és a kapott pontszámok szerinti TDT előterjesztés alapján az EDT dönt.*”). Az interjúban a Bizottságot arról tájékoztatták, hogy formálisan nem számítják be, illetve ezt a részt törölni fogják a szabályzóból.

A komplex vizsga részletes szabályozását a Doktori TVSZ rögzíti. Ennek értelmében a DI Képzési Terve tartalmazza a komplex vizsga elméleti része során számon kérhető tárgyak listáját, ez azonban nem teljesül, pótlása a DI előtt álló feladat. A komplex vizsga ismételhetőségének szabályozása nem felel meg a Kormányrendeletben előírtaknak. A 387/2012 (XII.19.) Kormányrendelet 12/A. § (4) bekezdéséhez igazodva a Doktori TVSZ-ben lehetővé kell tenni a komplex vizsga disszertációs részének ismételhetőségét.

Az önértékelés alapján a tantárgyi tematikák, tananyagok a Neptun, valamint a Moodle felületeken elérhetők a doktoranduszoknak, mindemellett a DI honlapján található „Tantárgyi információk” kereső modulon keresztül is letölthetők.

A DI önértékelése alapján az elmúlt öt évben mindösszesen egy hallgató volt részképzésen, ugyanakkor kitért arra is – az IFT-hez igazodva –, hogy tervezik az Erasmus-programban való részvétel fellendítését, illetve a nemzetközi tapasztalatszerzésre történő motivációs eszközök bevezetését (pl. ösztöndíjak, idegennyelvű kurzusok számának növelése). A kreditelismerési eljárás szabályozott, mindemellett a DI Képzési Terve részletezi, hogy milyen tevékenységet, milyen kreditértékkel számoltathat el az érintett doktorandusz (pl. más doktori iskolában elvégzett tárgy, külföldi részképzés keretében végzett tevékenység).

Az EDSZ alapján a doktori képzéshez kapcsolódó díjakat az egyetem Térítési és Juttatási Szabályzata (TJSZ) tartalmazza, amelynek pontosítása és a jogszabályhoz történő igazítása indokolt. Az Nftv. értelmében (81. §) nem kérhető díjazás – állami ösztöndíjas doktoranduszok esetében a hallgatói jogviszony fennállása alatt – a komplex vizsgáért. Önköltséges hallgatók esetében pedig a komplex vizsga és a fokozatszerzési eljárás az önköltség összegének részét képező szolgáltatásnak minősülnek (83. § (1) bekezdés). Ezen díjak kivethetőségi kritériumait az Nftv.-hez szükséges igazítani.

Összességében megállapítható, hogy az EDSZ, a Doktori TVSZ, valamint a DI saját dokumentumai biztosítják a képzéshez és a tudományos előrehaladáshoz szükséges keretrendszert, ugyanakkor a jogszabályi környezetnek való megfelelés érdekében több ponton javításra szorulnak.

Ajánlások

A fejezetben említett három EDSZ-verzió esetében a DI nyújtson egyértelmű tájékoztatást, hogy a dokumentumok mely hallgatói évfolyamokra érvényesek.

Az EDSZ értelmében a disszertáció *„Szerkesztési és alaki követelményeit a Doktori Iskola a honlapján teszi közzé”*. Erről nem érhető el a honlapon információ, így javasolt a gyakorlatot a szabályzóhoz igazítani.

Tekintettel arra, hogy üres, az EDSZ 9. sz. mellékletének törlése javasolt (*„A doktori komplex vizsga és a doktori védés kötelező jegyzőkönyvi elemeit a DI TVSZ tartalmazza”*).

ESG 1.5 Oktatók

Sztenderd: *Az intézmények biztosítsák, hogy oktatóik megfelelő kompetenciával rendelkezzenek. Alkalmazzanak méltányos és átlátható eljárásokat oktatóik toborzására és továbbképzésére.*

A DI a törzstagságában a folyamatos változások ellenére működése során folyamatosan biztosítani tudta a törzstagok minimálisan előírt létszámát.

A DI a közeljövőben tervezi a törzstagok számának emelését is, mivel több témavezető doktorandusza közel jár már a disszertáció megvédéséhez. Közülük többen habilitáltak, vagy az arra irányuló eljárást már megindították. Az önértékelés szerint: *„A törzstagok között jelentős professzori túlsúly miatt az egyetemi tanári kinevezéssel még nem rendelkezők törzstaggá válása előtt ilyen akadály sem áll.”*

A törzstagokat, témavezetőket, oktatókat egyetemi szintű kutatási és oktatásfejlesztési projektek támogatják. Mindemellett egyetemi szinten különféle specializált nyelvi kurzusokat biztosítanak az érintetteknek (pl. konferencia-részvételre, előadások és szemináriumok tartására, publikálásra).

A DI önértékelése szerint a témakiírók kiválasztásánál minimális követelmény a tudományos fokozat megléte és alap- mester, vagy osztatlan képzésben szerzett oktatói tapasztalat. Utóbbi összekapcsolódik a konzulensi feladatokhoz. Az interjú során ezt azzal egészítették ki, hogy ugyan nincs konkrét követelmény, hogy ki lehet témakiíró, de csak a tudományos fokozat megszerzését követő 4-5 évvel engedélyezik a témakiírást. Ugyanakkor a DI SZMSZ 6. §-a, valamint 1. sz. melléklete részletesen szabályozza a témakiírás feltételeit és a témavezetőre vonatkozó követelményeket. Mind a témakiírás feltételei, mind a témavezetőre

vonatkozó rendelkezések (beleértve a témavezetők tevékenységének a szabályozását is) biztosítják a DI-ben folyó tevékenység színvonalát. A DI-nek hangsúlyt kell fektetnie arra, hogy a rögzített követelményrendszert egyértelműen kommunikálja az érintettek felé, a mindennapi gyakorlatba beépítse azt.

Az önértékelés szerint: „a TDT – a DI vezetőjének ellenőrzése és értékelése alapján – értékeli a témavezetők tevékenységét. A témavezetői munka elsődleges minőségi mutatói a témavezetett doktorandusz komplex vizsgájának eredménye, az abszolutóriumának megszerzése és a sikeres védelme.”

Az önértékelésen kívüli forrásokból levonható megállapítások:

A Bizottság megállapította, hogy az oktatókkal szemben támasztott alapvető követelményeknek a DI megfelel. A doktori.hu-n rögzített adatok szerint az interjú időpontjában 60 oktató, 30 témakiíró, 24 témavezető és 8 törzstag volt. Az önértékelés elkészítéséhez képest tehát a törzstagok száma eggyel emelkedett. Az oktatók, témakiírók és témavezetők általában megfelelnek az előírásoknak, adataik a doktori.hu-n rögzítve vannak. Azonban az oktatók közül öt olyan személy van (közülük egy egyben témavezető is), akinek az adatait nem rögzítették a doktori.hu-n, így velük kapcsolatban nem lehet megállapítani, hogy egyébként megfelelnek-e az előírásoknak.

A témavezetők nagy része régebb óta végzett, tapasztalt kutató, mindössze egy 2019-ben és egy 2020-ban tudományos fokozatot szerző témavezetője van a DI-nek. Mindössze egy témakiíró van, aki 2019-ben szerzett tudományos fokozatot, az összes többi legalább 5 éve. Az nem volt ugyanakkor megállapítható, hogy a témakiírásokat mikor engedélyezték, azaz pl. a 2016-ban tudományos fokozatot szerző kutatónak mikor engedélyezték a témakiírást.

A törzstagokról és publikációikról – az MTMT mellett – a DI honlapja tájékoztatást nyújt. Ebből megállapítható a DI oktatói minőségbiztosítása szempontjából meghatározó személyeknek, a törzstagoknak az ESG1.5. alatt megfogalmazott követelményeinek való megfelelése, amely azt a követelményt támasztja, hogy *„az intézmények biztosítsák, hogy oktatóik megfelelő kompetenciával rendelkezzenek.”* A vizsgálat időpontjában minden törzstag publikációs listája elérhető volt a fenti linken.

A DI honlapjára feltöltött Képzési Tervek szerint a törzstagok a kötelező tárgyak oktatásában részt vesznek. Az MTMT adatai alapján megállapítható, hogy a DI-ben oktatók aktív tudományos tevékenységet folytatnak, nem tapasztalhatók egyenlenségek az oktatók tudományos teljesítményében.

Szükséges megjegyezni, hogy talán éppen a törzstagok viszonylag alacsony száma miatt az egyes bizottságok között jelentős átfedések vannak (így a Tudományági Doktori Tanács és Doktori Iskola Tanácsának a tagjai és elnöke ugyanazok, de a Habilitációs Bizottságban is csak egy-egy eltérés van a belső és a külső tagokban).

ESG 1.6 Tanulástámogatás és hallgatói szolgáltatások

Sztenderd: *Az intézmények megfelelő finanszírozási forrásokkal rendelkezzenek a tanulási és tanítási tevékenységekhez, valamint biztosítsanak adekvát és könnyen hozzáférhető tanulástámogató feltételeket és hallgatói szolgáltatásokat.*

A TJSZ meghatározza azokat a szolgáltatásokat, melyeket az egyetem a hallgatói számára ellenszolgáltatás nélkül nyújt (például könyvtári és informatikai szolgáltatások). Ugyan a TJSZ önállóan nem szabályozza a doktoranduszok számára nyújtott egyetemi szolgáltatások körét, ezek száma nagyobb, mint az tapasztalható a graduális képzésnél.

Mindenekelőtt az egyetemi könyvtár külön jogi szakkönyvtárral rendelkezik, amely számos jogterületet összefoglaló könyv- és folyóiratgyűjteménnyel rendelkezik. Külön említendő, hogy a hiányzó szakkönyvek beszerzésére alkalmazott könyvtárközi kölcsönzés is megfelelően működik. Az interjúk során mind a könyvtár, mind a hallgatók oldaláról megerősítést nyert továbbá, hogy a jogi szakfolyóiratok beszerzése során a könyvtár figyelembe veszi a hallgatói igényeket. Továbbá a könyvtár számos szakkönyvet hozzáférhetővé tett digitalizált formában is, ami a gyűjtemény darabjainak egyszerűbb elérését biztosítja.

Figyelemre méltó, hogy az egyetemi könyvtár olyan plusz szolgáltatásokat nyújt a doktoranduszok számára, amelyek kifejezetten a doktori képzés sajátosságaihoz igazodnak. Ennek megfelelően ingyenes képzéseket biztosít, melyek kutatómódszertannal, könyvtárhasználattal, adatbázis-használattal és az MTMT-adatbázis kezelésével és használatával kapcsolatosak. Szintén a hallgatói igényeket szolgálja az, hogy az egyetem plágiumvizsgáló szoftver használatát biztosítja számukra, amelynek használatáról szintén a könyvtár tart oktatást.

A hallgatók tanulmányi és kutatói előmenetelét segítő egyetemi szolgáltatások közé tartozik a publikációs tevékenység támogatása: az egyetem több kiadóval is szerződést kötött. Ennek eredményeként a doktoranduszok is publikálhatnak rangos folyóiratokban és kiadóknál. Emellett az egyetem open access publikációs költségeket finanszíroz, és folyamatosan bővíti az elérhető szakjogi adatbázisokat (elérhető a heinonline, tervezett a wiley online és a HVG jogkódex).

A tanulástámogatás jelentős részét képezik a doktoranduszok számára elérhető ösztöndíjak. Az SZE saját ösztöndíjat hozott létre a doktoranduszok számára. Emellett pedig a doktoranduszok jogosultak még az egyetem oktatói, kutatói utánpótlás ösztöndíjára is. Ezen túl csupán az országosan elérhető ösztöndíjak állnak rendelkezésre. Ezek alapján DI doktoranduszai részére rendelkezésre álló ösztöndíjfajta száma valamivel szűkösebb, mint az ország más állam- és jogtudományi doktori iskoláiban nyújtott ösztöndíjak, ám

megjegyzendő, hogy a DI hallgatói létszáma is jóval alacsonyabb, így ez a relatív szűkösség nem feltétlenül okoz közvetlen hátrányt.

A DI évente megszervezi a Jogtudomány sajátossága elnevezésű nemzetközi konferenciát, ahol a hallgatók beszámolhatnak saját kutatási eredményeikről, és előadói tapasztalatot szerezhhetnek. Ez önmagában pozitívan értékelendő, ám ezzel szembe állítható, hogy sem a DI, sem az SZE Doktorandusz Önkormányzata nem támogatja a hallgatók saját kezdeményezésű szakmai rendezvényeit.

A DI nem biztosít külön infrastruktúrát a doktoranduszok számára, azonban a kari infrastruktúrát szabadon használhatják. Az állami ösztöndíjban részesülő doktoranduszok a tanszékeken két-három fős irodákban dolgozhatnak, ahol asztali számítógépeket használhatnak. A külföldi hallgatók támogatása céljából önálló egyetemi szervezeti egység működik.

Az interjúk alapján a hallgatók elégségesnek ítélik a témavezetőikkel és más oktatókkal is a kommunikációt. Elmondásuk szerint számos konzultációs lehetőség biztosított és tanulmányi kötelezettségeik teljesítéséről kellő visszajelzést kapnak. A kommunikáció a DI (ügyintézője) részéről is kiválóan bizonyul: részletes tájékoztatást nyújt a hallgatók számára a tudományos eseményekkel kapcsolatban. Végül, de nem utolsó sorban a doktoranduszok oktatásba való bevonásával kapcsolatban kettő állítás fogalmazható meg. Egyrészt a megkérdezett hallgatók közül többen is jelezték, hogy az oktatásban az egyéb kutatói tevékenységükkel összhangban kell részt venniük, így nem válnak túlzottan leterheltté az oktatási feladatoktól, ám kritikaként merült fel, hogy néhány tanszék kevésbé vonja be hallgatóit az oktatási tevékenységbe. Ez különösen aggályos a tekintetben, hogy a doktori képzés az oktatók utánpótlását is szolgálja, így a hallgatóknak szükséges az oktatási készségeket is elsajátítani.

Ajánlások

Javasolt, hogy mind a DI, mind a Doktorandusz Önkormányzat nagyobb mértékben támogassa a doktoranduszok saját kezdeményezésű szakmai eseményeit. Ösztönözze őket a helyi, vagy akár regionális programok szervezésére.

Továbbá javasolt az oktatási tevékenység tanszékfüggő jellegéből fakadó esélyegyenlőséget sértő gyakorlat felülvizsgálata és lehetőség szerinti megszüntetése.

ESG 1.7 Információkezelés

Sztenderd: *Az intézmények gyűjtsenek, elemezzenek és használjanak releváns információkat képzési programjaik és egyéb tevékenységeik irányítására.*

A DI működésének, képzésinek eredményességét a TDT évenként vizsgálja, elemzi és értékeli különböző mutatók mentén. Az elemzés alapjául szolgáló adatokat és információkat alapvetően a DI titkára, az oktatásszervezési csoport, valamint az Egyetemi Szolgáltató Központ kezeli. A hallgatói nyomonkövetés, egyben az alapvető hallgatói adatok (teljesítménymutatók; a hallgatók összetétele; a hallgatók előrehaladása, eredményességi és lemorzsolódási rátáik stb.) forrása a Neptun rendszer, amely adatok képezik a különböző elemzések alapját.

A DI működésének dinamikája részben a 2015. évi akkreditációs eljárására készített 2008-2014 évekre vonatkozó önértékelésben elérhető alapos és részletes idősoros adatelemzésekből, részben a DI honlapján nyilvános 2020. évi beszámolóiból ismerhető meg (felvett, abszolutóriumot, fokozatot szerzett hallgatóiról, oktatói és hallgatói publikációs tevékenység stb.) Az adatelemzések nyomán C-SWOT elemzés is készült 2015-ben, de ez az elemzési tevékenység nem folytatódott tovább.

A jövő tekintetében mindenképpen indokoltnak tekinthető ezen elemzések eredményeire alapozottan részletes intézkedési tervet készíteni a teljesülés nyomon követhetősége, és a szükséges beavatkozások, valamint a működési pontokhoz történő visszacsatolás érdekében.

A DI vezetője beszámolójában hangsúlyozta az adatok és azok elemzésének szükségességét és bemutatta, hogy ezen a téren milyen aktív tevékenységeket folytatnak jelenleg is a hallgatói elégedettségmérés területén. Sajnálatos módon nagyon alacsony az Oktatók Hallgatói Véleményezésének (OHV) eredményessége. A Neptun rendszerben elérhető elégedettségmérő kérdőív kitöltési aránya rendkívül kismértékű volt, ezért a DI vezetése úgy döntött, hogy Google Forms kérdőív segítségével próbál szélesebb körű véleményfelmérést készíteni. A korábbi 7, majd 4 fős kitöltést 27 fős válaszadási arány követt. E tevékenység jelenleg egyedi megoldás alapján zajlott, de már folyamatban van az OHV Szabályzat 2010. évi változatának átdolgozása.

A DI működésének eredményessége az évenként készülő doktoranduszi önértékelésekből is megismerhető, amelyet a DI vezetője fontosnak tart, és rendszeres azok kiértékelése.

A DI formális és informális csatornákon keresztül egyaránt gyűjti az oktatók, a hallgatók és a külső érdekelt felek (szakmai partner szervezetek, Társadalmi Tanács stb.) köréből a visszajelzéseket. Ezek kiértékelése nyomán már tapasztalhatók a DI részéről olyan intézkedések, amelyek alapvetően a hallgatói érdekek teljesítésére irányulnak (kutatómódszertani és kutatómenedzsment kurzusok indítása, szaknyelvi órák kredittel való elismerése, angol nyelvű képzési program kidolgozása stb.), de a DI további eredményes működéséhez szükséges feltételekre is kiterjednek (törzstagok körének bővítése, korfa javítása stb.). Ugyanakkor ezen adat- és információforrások jó alapul szolgálhatnak a jövőben a DI stratégiai tervezésének, valamint az ESG-kritériumokkal összhangot tükröző minőségfejlesztési célok és indikátorok rendszerének átalakításához, amelyben a jelenlegi

minőségcélok részletesebben alábontásra kerülhetnek, azokhoz indikátorok és célértékek hozzárendelésével.

A DI vezetése hangsúlyozta, hogy célja a folyamatos fejlődés és fejlesztés, ehhez azonban elengedhetetlen, hogy naprakész adatokkal rendelkezzen. Ezért ki kell alakítani az adatgyűjtés és elemzés folyamatát, szabályait és azokat rendszeresen alkalmazni szükséges.

Összességében megállapítható, hogy az adat- és információgyűjtési és -elemzési folyamatok már jelenleg is széleskörben zajlanak, de annak tervszerű végrehajtásához javasolt konkrét eljárásrend kialakítása is. Az információkezelés vonatkozásában úgy ítélték meg, hogy a DI elemzési, értékelési, visszacsatolási tevékenysége még nem tekinthető rendszeresnek, teljesszűrűnek és kiforrottnak. Javasolt a már kialakított, korábbi gyakorlatokat tovább fejleszteni és az ESG-szemponjtjai szerint teljesszűrűvé, valamint rendszeressé tenni. Ezzel is hozzájárulnak az adatokon és tényeken alapuló vezetői döntéshozatal tudatos megvalósításához.

ESG 1.8 Nyilvános információk

Sztenderd: *Az intézmények teyenenk közzé világos, pontos, objektív, naprakész és könnyen hozzáférhető információkat tevékenységükről, benne képzési programjaikról.*

A DI önálló honlappal rendelkezik, ami az egyetem weblapjáról is elérhető (Oktatás/Doktori iskolák menüpont). A DI nyilvános adatainak karbantartása szabályozott, a DI SZMSZ-e alapján „a tudományági titkár és az adminisztrátor együtt, egymással egyeztetve kezelik a www.doktori.hu adatbázist és a doktori iskola honlapját”.

A DI honlapja egyszerű, logikus felépítésű, mindösszesen kilenc menüpontban részletezi a képzéshez fűződő tartalmakat. Emellett elérhető a felületen egy kereső modul a tantárgyi információkhoz, illetve egy eseménynaptár is. A DI külön menüpontokat szentel az IM-ösztöndíjnak, valamint a Kooperatív doktori programnak.

A Felvételi (pótfelvételi) menüpont alatt elérhető a DI alapos felvételi tájékoztatója, valamint az aktuális témakiírások (ODT-adatbázisra vezető link formájában), utóbbi esetében kiemelendő, hogy a DI rövid használati útmutatóval szolgál az ODT-ben történő keresést megkönnyítendő. Az önköltség összegéről is tájékoztatást nyújt a honlap, azonban ez eltér az aktuális TJSZ-ben rögzített összegtől. Ennek javítása indokolt. A tervezett létszámról, az ösztöndíj-keretszámról, valamint a felvételin elérendő minimum pontszámról a honlapon tájékoztató nem közöl információt.

Az EDSZ értelmében a TDT feladatköre részét képezi, hogy „pályakövetés keretében figyelemmel kíséri a doktori fokozatot szerzett személyek elhelyezkedését”. A DI önértékelésében kifejtette, hogy a létszám nem indokolta pályakövetési rendszer

bevezetését, ugyanakkor rendelkeznek informális keretek között gyűjtött adatokkal. A DI a honlapján jelenleg nem nyújt tájékoztatást a végzettjei elhelyezkedéséről, de a menüpont már kialakításra került („Hallgatók és egykori hallgatók”).

A DI honlapján bemutatja a TDT összetételét, valamint külön menüpontban törzstagjai tevékenységét: egyenként négy adatbázisra mutató linken keresztül (MTMT, ODT, Orcid, ResearchGate). A képzésben résztvevő témavezetőről és oktatókról az ODT-adatbázisra mutató linken keresztül tájékozódhat az érdeklődő.

A Letöltések/Fokozatszerzési eljárások almappában található a végzett doktoranduszok anyagai, többek között a tézis, disszertáció, opponensi vélemények és a nyilvános vita jegyzőkönyve.

Az interjúkon elhangzottak alapján a DI nem hirdet angol nyelven doktori programot, de az EDSZ alapján egyéni felkészülőként (a komplex vizsgán) bekapcsolódhatnak külföldi jelentkezők a képzésbe. Az angol nyelvű képzést – legyen az akár egyéni felkészülés – az Oktatási Hivatalnál nyilvántartásba kell vetetnie az intézménynek, illetve a doktoranduszok tájékoztatása érdekében a szabályzókat, tájékoztató dokumentumokat angol nyelven is elérhetővé kell tennie az DI-nek.

Az önértékelés, valamint az interjúk alapján a hallgatók elsősorban a honlapon tájékozódnak, illetve a DI által kiküldött körlevelek alapján. Mindemellett a DI eseményei az ún. Jogtudományi Hírlevélben is megjelennek.

A fejezetben ismertetett hiányosságok pótlása mellett a DI, az információk nyilvánossága tekintetében, megfelel a sztenderdnek.

Ajánlások

Javasolt a szabályzó dokumentumokat kiemeltebb helyen gyűjteni, jelenleg a „Letöltések” menü alatt sorakoznak.

Javasolt a „Tanulmányok” alatti „Képzési Terv” menüpont megszüntetése (amely jelenleg az aktuális Képzési Terv teljes szövegét idézi), tekintettel arra, hogy a régi és új típusú képzés Képzési Terve letölthető formában, ugyanitt a „Tanulmányok” alatt elérhetők.

Javasolt a DI Képzési Tervét tartalomjegyzékkel kiegészíteni, a keresést megkönnyítendő.

ESG 1.10 Rendszeres külső minőségbiztosítás

Sztenderd: *Az intézményeket rendszeres időközönként külső minőségbiztosítás alá kell vetni az ESG szerint.*

A DI a MAB doktori iskolákra vonatkozó akkreditációs eljárásán túl, más külső minőségbiztosítási eljárást jelenleg nem alkalmaz.

III. Látogató Bizottság

A Bizottságot a MAB Testülete nevezte ki, és a következő tagokból áll:

Elnök: Herke Csongor, egyetemi tanár, Pécsi Tudományegyetem

Tagok:

Bartha Ildikó egyetemi docens, Debreceni Egyetem

Dányi Beatrix szakreferens, Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság

Miskolciné Mikáczó Andrea egyetemi docens, Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem

Szijártó István doktorandusz, Pécsi Tudományegyetem

Online interjúk időpontja: 2021. november 22.

IV. Mellékletek

IV.1. Feladatmeghatározás

A Széchenyi István Egyetem rektora a MAB-ot kérte fel az Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola (D187) minőséghitelesítési (akkreditációs) eljárásának lefolytatására.

Az értékelés alapja az Európai Felsőoktatási Térség minőségbiztosítási irányelvei és sztenderdjei (ESG).

Az akkreditációs eljárás célja megvizsgálni, hogy a doktori iskola az ESG szerint folytatja tevékenységét, minőségbiztosítási rendszere folyamatosan nyomon követi, értékeli a sztenderdeknek való megfelelést, és aktívan közreműködik az értékelés eredményei alapján a megvalósítást segítő intézkedések, folyamatok kidolgozásában.

Az értékelés retrospektív jellegű, az aktuális és a legutóbbi eljárás között eltelt időtartamot vizsgálja, külön figyelemmel arra, hogy az előző értékelés alapján milyen intézkedések születtek.

Az eljárás kiemelt célja továbbá a jó gyakorlatok azonosítása, valamint a doktori iskolák fejlesztéséhez történő szakértői segítségnyújtás.

IV.2 Akkreditációs interjúk menetrendje

Széchenyi István Egyetem - Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola (D187)			
működő doktori iskola minőséghitelesítési eljárása			
Időpont	Panel	2021. november 22. hétfő	
		beosztás	név
9:00- 9:45	Stratégiai tervezés (intézményi szintű tudományos stratégia, minőségbiztosítás)	rektor	dr. Baranyi Péter
		oktatási rektorhelyettes	dr. Zseni Anikó
		kancellár	dr. Kovács Zsolt
		Deák Ferenc Állam- és Jogtudományi Kar, dékán	dr. Smuk Péter (TT)
9:45- 10:15	Minőségbiztosítás	egyetemi szintű - minőségügyi vezető	dr. Horváth András
		Egyetemi Doktori Tanács elnöke	dr. Kóczy T. László
		prodékán	dr. Léva né dr. Fazekas Judit (TT)
<i>10 perc szünet</i>			
10:25- 11:25	DI vezetése, működése	DI-vezető	dr. Takács Péter
		a DI előző vezetője	dr. Szigeti Péter

		törzstagok, akik más panelben nem vesznek részt	dr. Lamm Vanda dr. Stumpf István dr. Szegedi András - lebetegedett
11:25- 12:10	Infrastruktúra	Könyvtárigazgató Osztályvezető, Ranking felelős	Tóth Csilla Farkas Renáta
		Európa-tanulmányi Központ vezetője	dr. Milassin László
		Kriminológiai és Kriminálisztikai Kutatóközpont vezetője	dr. Kovács Gábor (TT)
		Magánjogi Kutatások Központja	dr. Ganczer Mónika (tudományos és nemzetközi ügyekért felelős dékánhelyettes), dr. Kóhidi Ákos
		<i>Parlamenti Kutatások Központja vezetője</i>	<i>dr. Kukorelli István - nem jelent meg</i>
12:10- 13:10	<i>szünet</i>		
13:10- 13:50	DI operatív működése	a DI adminisztrátora	Csizmarik Eszter utódja 2021.10.01-től: Zuber Júlia
		a DI titkára	Erdős Csaba (társadalmi kapcsolatokért felelős dékánhelyettes, 11.16-tól TT) utódja 2021.11.01-től: Bartkó Róbert
13:50- 14:50	Oktatók, témavezetők	régóta az oktatásban/témavezetésben jelen lévők, valamint fiatal/középgenerációs témavezetők, oktatók, akik más interjún nem vesznek részt (max. 10 fő)	dr. Glavanits Judit
			dr. Barna Attila (NKE)
			dr. Lenkovics Barnabás
			dr. Mezey Barna (ELTE)
			dr. Kecskés Gábor
			dr. Szalay Gyula
<i>10 perc szünet</i>			
15:00- 15:20	Hallgatói képviselet (önkormányzat)	elnökség képviselete, doktori tanács hallgatói képviselő(i)	Takó Dalma elődje: Király Péter Bálint
15:20- 16:20	Hallgatói fórum	kb. 10-15 fő. Kérjük, ügyeljenek arra, hogy a különböző hallgatói életciklusok / doktori programok képviselve legyenek (pl. komplex vizsga előtt/után állók, abszolutórium előttiek/utániak).	Somogyi Csilla
			Borbély Veronika
			Csítei Béla
			Kovács-Szépvolgyi Enikő
			Ősze Áron
			Frank Máté

			Kozák Bettina
			Szabó Péter Zsigmond
			Wellmann Barna Bence
			Magyar Zsóka
16:20- 16:50	Bizottság - zárt ülés		